

Arbeidsinspectie
Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

Garages in beeld

Naleving van de Arbowet in
werkplaatsen voor gemotoriseerde
vervoersmiddelen

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
1 Projectopzet , uitvoering en communicatie	5
1.1 Aanleiding en doelstellingen	5
1.2 Uitvoering	5
1.3 Communicatie	5
2 Projectresultaten	7
2.1 Beeld van de bedrijfstakken	7
2.1.1 Aansluiting brancheorganisatie of merkdealer	7
2.1.2 Preventiemedewerker	7
2.1.3 Risico-inventarisatie en -evaluatie	7
2.1.4 Aandacht voor psychosociale arbeidsbelasting	7
2.2 Overtredingen	8
2.2.1 Algemeen	8
2.2.2 Machineveiligheid	8
2.2.3 Gevaarlijke stoffen	9
2.2.4 Veilige werkomgeving	9
2.2.5 Risico-inventarisatie en -evaluatie en plan van aanpak	9
2.2.6 Overige overtredingen	9
2.2.7 Vergelijking met inspectieresultaten in het verleden	10
2.2.8 Herhaald in de fout	10
3 Conclusies en aanbevelingen	11
3.1 Algemene conclusies	11
3.2 Beleidsaanbevelingen voor de branche	12

Voorwoord

De Arbeidsinspectie inspecteert regelmatig in garagebedrijven. Het percentage bedrijven dat een of meer overtredingen op de Arbowet laat zien, is steeds onverminderd aan de hoge kant. Dit ondanks het feit dat de brancheorganisatie BOVAG samen met de vakbonden al jarenlang heel actief probeert het veilig werken tussen de oren van werkgever en werknemers te krijgen en hiervoor volop voorlichtingsmateriaal heeft geproduceerd.

Einde 2006 is het arboconvenant tussen sociale partners en overheid in de mobiliteitsbranche afgerond. Dit inspectieproject was een goede gelegenheid om te onderzoeken of de tijdens dat convenant gemaakte afspraken en ontwikkelde instrumenten zijn blijven hangen in de bedrijven en of het convenant bij heeft gedragen aan een veiliger werkomgeving voor het personeel.

Opvallend is dat een groot deel van de garagebedrijven een arbobeleid kent. Het percentage garagebedrijven met een risico-inventarisatie en -evaluatie (RI&E) en een preventiemedewerker ligt hoger dan het landelijke gemiddelde. Ook valt op dat op het gebied van fysieke belasting, één van de arboconvenantsonderwerpen, er bijna geen overtredingen zijn geconstateerd. Er zijn verschillende (til)hulpmiddelen ontwikkeld specifiek voor het garagebedrijf, bijvoorbeeld voor het op hoogte brengen van banden voor de montage. De Arbeidsinspectie constateert dat het gebruik van deze hulpmiddelen wijdverbreid is.

Er is voor het eerst geïnspecteerd op maatregelen om blootstelling aan dieselmotoremissie te voorkomen. Bij garagebedrijven betekent dit dat er bij het naar buiten en naar binnen rijden van een voertuig met dieselmotor dat nog niet was voorzien van een roetfilter, een tijdelijk opzetfilter op de uitlaat moet worden geplaatst. Aan het begin van de looptijd van dit inspectieproject kwam de arbocatalogus voor garagebedrijven gereed, met onder andere dit onderwerp. We hebben geconstateerd dat naarmate het project vorderde, steeds meer garagebedrijven op de hoogte waren van de afspraak een tijdelijk roetfilter te gebruiken en deze afspraak ook daadwerkelijk nakwamen.

Dit rooskleurige beeld van de garagebranche wordt echter verstoord door het grote aantal bedrijven waar overtredingen zijn geconstateerd en het grote aantal overtredingen zelf. Vooral het veilig werken wordt nog te vaak veronachtzaamd: de hefbruggen worden niet (aantoonbaar) gekeurd, veiligheidsvoorzieningen op gevaarlijke machines worden weggehaald of onklaar gemaakt en machines zijn niet aan de muur of vloer verankerd, waardoor ze tijdens het gebruik kunnen omvallen of verschuiven. Ook is er nog regelmatig duidelijk sprake van valgevaar van vlieringen met opslag en dergelijke.

Kortom: er is nog volop werk aan de winkel om het in garagebedrijven veiliger en gezonder te maken. Ik ga ervan uit dat de sociale partners in de garagebranche deze handschoen zullen blijven oppakken.

Den Haag, september 2010

De inspecteur-generaal van de Arbeidsinspectie

Mr. J.A. van den Bos

max. gewicht 5000

1 Projectopzet, uitvoering en communicatie

1.1 Aanleiding en doelstellingen

Eind 2006 liep het arboconvenant Mobiliteitssector af. Voor garagebedrijven waren de onderwerpen in dit convenant fysieke en psychische belasting en het verbeteren van de arbozorg. De sociale partners hebben veel aandacht en tijd besteed aan het ontwikkelen van een brancherisico-inventarisatie en

-evaluatie (RI&E), aan een instrument om werkdruk te meten, aan oplossingen voor te zware fysieke belasting en aan het opleiden van preventiemedewerkers. De Arbeidsinspectie heeft in dit project gekeken hoe de arbeidsomstandigheden er in de praktijk voorstaan en wat er over is gebeven van de acties uit het convenantentijdperk.

Een onderwerp waar voor het eerst op is geïnspecteerd in garagebedrijven is dieselmotoremissie (DME). De kanker-verwekkende eigenschappen van DME noodzaken tot het nemen van alle mogelijke technische maatregelen om blootstelling eraan te voorkomen. Met de introductie van tijdelijke opzetfilters die op de uitlaat van door dieselmotoren aangedreven voertuigen worden geplaatst, kan een aanzienlijke vermindering van de uitstoot van DME worden bereikt.

Tijdens het project is ook geïnspecteerd in werkplaatsen voor bussen, zowel voor het openbaar vervoer als het besloten vervoer. De arborisico's zijn dezelfde als in garagebedrijven, maar tot nu toe was er niet eerder projectmatig in deze werkplaatsen geïnspecteerd. Ook is voor het eerst projectmatig geïnspecteerd in werkplaatsen voor caravans en campers.

De doelstellingen van dit inspectieproject waren:

- Het beoordelen van het niveau van naleving van wetgeving in de branche op de onderwerpen fysieke belasting, dieselmotoremissies en veilige inrichting van de werkplek;
- Het opheffen van overtredingen op deze onderwerpen;
- Het identificeren van groepen bedrijven (wel/niet BOVAG-leden; wel/niet dealers) die niet spontaan de regelgeving naleven om eventuele vervolgacties te kunnen plannen.
- Onderzoeken of er een effect op de middellange termijn aan te wijzen is van inspecties.

1.2 Uitvoering

Er zijn in totaal 1061 werkplaatsen of garages geïnspecteerd. De verdeling over de diverse typen werkplaatsen was als volgt:

Tabel 1: Aantal geïnspecteerde bedrijven per soort garage of werkplaats

Soort garage of werkplaats	Aantal	Percentage
Personen- en bedrijfswagens	781	74%
Trucks	65	6%
Caravans en campers	52	5%
Openbaar vervoerbussen	6	0,5%
Besloten vervoerbussen	30	3%
Niet bekend/meer dan één type	127	11,5%
Totaal	1061	100%

De inspecties zijn uitgevoerd van januari 2009 tot januari 2010. De inspecties in werkplaatsen voor bussen en voor campers en caravans zijn zoveel mogelijk gedaan in de perioden dat deze voor onderhoud naar een garage worden gebracht, om ook daadwerkelijk activiteit in deze werkplaatsen aan te treffen.

Tijdens de inspecties zijn de volgende onderwerpen uit de Arbowet onder de loep genomen:

- Fysieke belasting
- Gevaarlijke stoffen, met speciale aandacht voor dieselmotoremissie (DME)
- Machineveiligheid/veilige inrichting van de werkplek.

Tijdens de inspecties is er ook geïnventariseerd hoe een aantal algemene arbozaken zijn geregeld en of er binnen het bedrijf aandacht is voor oorzaken van stress, onder andere door te hoge werkdruk en door agressie en geweld.

1.3 Communicatie

Alle garagebedrijven hebben een paar maanden voor de start van het inspectieproject de AI-brochure "Arbeidsrisico's in garagebedrijven" ontvangen waarin de specifieke risico's voor de garages zijn uitgelicht.

De werkgeversorganisatie voor garagebedrijven, de BOVAG, heeft het inspectieproject aangekondigd in de BOVAG-krant.

2 Projectresultaten

De bedrijven die zijn geïnspecteerd zijn niet aselekt getrokken. Dat betekent dat de resultaten niet representatief zijn voor de verschillende bedrijfstakken. Ze geven wel een indicatie van de stand van zaken in de branche.

2.1 Beeld van de bedrijfstakken

2.1.1 Aansluiting brancheorganisatie of merkdealer

Een groot deel van de bedrijven die zijn geïnspecteerd zijn lid van een brancheorganisatie. Een overzicht hiervan:

Tabel 2: Aansluiting bij brancheorganisatie

Soort garage of werkplaats	Lid brancheorganisatie
Personen- en bedrijfswagens	80%
Trucks	72%
Caravans en campers	85%
Openbaar vervoerbussen	50%
Besloten vervoerbussen	90%

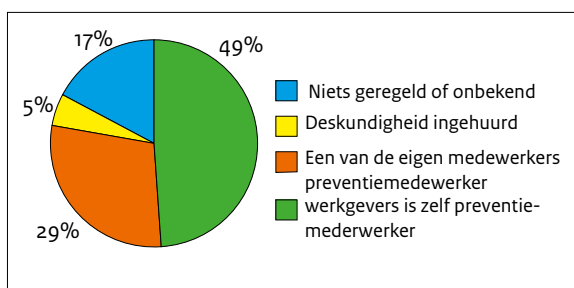
Veel personenwagenbedrijven verkopen één of enkele specifieke merken auto's. Deze zogenaamde merkdealers ontvangen van de importeur van het automerk instructies en richtlijnen voor de bedrijfsvoering, niet alleen voor de inrichting van de showroom maar ook voor het te gebruiken gereedschap, inrichting van de werkplaats en manier van werken.

Van de geïnspecteerde garagebedrijven voor personenwagens is 43% merkdealer. Hiervan is 99% aangesloten bij een brancheorganisatie.

2.1.2 Preventiemedewerker

In 83% van de geïnspecteerde garagebedrijven heeft de werkgever deskundige ondersteuning geregeld. Dit is beter dan het landelijke gemiddelde van 49% (bron: Arbo in bedrijf 2008).

Figuur 1: Deskundige ondersteuning binnen bedrijven

BOVAG-leden hebben vaker de deskundigheid geregeld dan niet-leden: respectievelijk 83% en 72%. Ook voor de merkdealers geldt dat zij beduidend vaker beschikken over een preventiemedewerker of externe arbo-deskundige dan niet-dealers: 88% versus 75%.

2.1.3 Risico-inventarisatie en -evaluatie

Er is speciaal voor de branche een risico-inventarisatie en -evaluatie (RI&E) ontwikkeld. Van alle geïnspecteerde bedrijven beschikt 85% over een RI&E. Hoewel 45% van de RI&E's min of meer verouderd was, is dit een hoge score vergeleken met het landelijk gemiddelde van bijna 50% (bron: Arbo in bedrijf 2008, AI). Het percentage bedrijven met een RI&E is hoger voor BOVAG-leden dan voor niet-BOVAG-leden, respectievelijk 86% en 75%. Ook de merkdealer beschikt vaker over een RI&E dan de niet-merkdealer: respectievelijk 89% en 80%.

In totaal heeft 38% van de bedrijven die een RI&E hadden, gebruik gemaakt van de branche-RI&E. BOVAG leden maken relatief meer gebruik van deze branche RI&E dan niet-leden: respectievelijk 51% en 28%.

2.1.4 Aandacht voor psychosociale arbeidsbelasting

In het arboconvenant in de Mobiliteitssector is werkdruk één van de onderwerpen geweest waar afspraken over zijn gemaakt en instrumenten voor zijn ontwikkeld. Tijdens de inspecties is geïnventariseerd of dit een onderwerp is dat in de bedrijven speelt en als zodanig in de risico-inventarisatie en -evaluatie is opgenomen. Daarnaast is ook gekeken of de in het arboconvenant ontwikkelde werkdrukchecklist is gebruikt om de werkdruk in kaart te brengen.

Gemiddeld blijkt 17,4% van de bedrijven aandacht aan psychosociale arbeidsbelasting (PSA) te besteden in de RI&E. De bij BOVAG aangesloten bedrijven besteden wel vaker aandacht aan PSA dan de niet-aangesloten bedrijven, namelijk 19% versus 11%. Als PSA een onderwerp in de RI&E is, dan gaat dit in 77% van de gevallen over werkdruk, in 82% over agressie en geweld, in 45% over pesten en in 63% over seksuele intimidatie. De werkdruk is in 57% van de bedrijven zelf of door de Arbodienst beoordeeld met behulp van de werkdrukchecklist die in het arboconvenant is ontwikkeld.

2.2 Overtredingen

2.2.1 Algemeen

In totaal zijn er tijdens de 1061 inspecties die bij alle garages en werkplaatsen zijn uitgevoerd, 1826 overtredingen geconstateerd. De resultaten per soort garagebedrijf zijn als volgt:

Tabel 3: Bedrijven in orde en aantal overtredingen

Soort garage of werkplaats	in orde	niet in orde	gemiddeld aantal overtredingen per overtredend bedrijf
Personen- of bedrijfswagens	27%	73%	2,5
Trucks	14%	86%	3,2
Caravans en campers	25%	75%	2,2
Openbaar-vervoerbussen	33%	67%	1,25
Besloten-vervoerbussen	20%	80%	3
Alle bedrijven	27%	73%	2,2

Opvallend is het hoge percentage truckgarages waar overtredingen zijn geconstateerd. Dit percentage is zelfs nog veel hoger dan in het vorige AI-inspectieproject (2005/2006) waarin deze bedrijven zijn geïnspecteerd. Toen is in 63% van de geïnspecteerde bedrijven een of meer overtredingen geconstateerd op de toen geïnspecteerde onderwerpen. Overigens is toen voornamelijk op veiligheidsonderwerpen geïnspecteerd en bijvoorbeeld niet op DME.

Bij personen- of bedrijfswagengarages is er tussen leden en niet-leden van BOVAG en tussen merkdealers en niet-merkdealers geen noemenswaardig verschil in het percentage bedrijven zonder of met overtreding(en).

Tabel 4 geeft een overzicht van de meest voorkomende overtredingen die op de verschillende arbo-onderwerpen zijn geconstateerd.

Preventieve stilleggingen

Als een inspecteur een situatie aantreft waar niet wordt gewerkt, maar waar het onveilig is om te werken, kan hij of zij het werk preventief stilleggen. Dat betekent dat eerst de onveilige situatie moet worden opgeheven voordat er weer op die plek mag worden gewerkt. In totaal hebben de inspecteurs 29 keer zo'n situatie aangetroffen en het werk preventief stilgelegd. Negen keer was er gevaar dat werknemers in contact konden komen met draaiende delen van machines, zeven keer was er geen bandenkooi aanwezig voor het oppompen van vrachtwagenbanden. De overige keren bestond er bijvoorbeeld een grote kans om van hoogte te vallen of te struikelen of konden er gemakkelijk zware voorwerpen omvallen of verschuiven.

2.2.2 Machineveiligheid

De meeste overtredingen zijn geconstateerd op het gebied van machineveiligheid, namelijk in totaal 715 keer. In 42% van deze overtredingen ontbraken schermen of andere beveiligingen op machines, bijvoorbeeld boormachines, zodat er kans bestaat op contact met bewegende delen van de machine. In 38% waren er machines (vaak hefbruggen) niet gekeurd of niet onderhouden, of kon niet worden aangetoond dat dit het geval was. In 17% van de overtredingen troffen inspecteurs gevaarlijke situaties aan omdat

Tabel 4: Aantal overtredingen per onderwerp van de Arbowet naar type garage of werkplaats.

Type garage	Machines		Gevaarlijke Stoffen		Inrichting arbeidsplek		RI&E en plan van aanpak		Overig		Totaal	
	Aantal	in %	Aantal	in %	Aantal	in %	Aantal	in %	Aantal	in %	Aantal	in %
Personen- of bedrijfswagens	514	38%	412	31%	101	8%	246	18%	73	5%	1346	100%
Trucks	88	51%	39	23%	30	18%	10	6%	3	2%	170	100%
Caravans en campers	38	45%	13	15%	8	10%	20	23%	6	7%	85	100%
Openbaar-vervoerbussen	2	40%	0	0%	3	60%	0	0%	0	0%	5	100%
Besloten-vervoerbussen	18	28%	25	39%	8	13%	6	9%	7	11%	64	100%
Div. / Onbekend.	55	35%	49	31%	17	11%	21	14%	14	9%	156	100%
Totaal	715	39%	538	29%	167	9%	303	17%	103	6%	1826	100%

machines niet voldoende waren verankerd aan de bodem of wand, zodat er kans bestond op onverwacht en ongewenst verschuiven van de machine of ontbreken voorzieningen om te voorkomen dat men geraakt kon worden door voorwerpen of onderdelen.

2.2.3 Gevaarlijke stoffen

In het inspectieproject is streng gekeken naar de blootstelling aan dieselmotoremissie. Dieselmotoremissie (DME) is kankerwekkend. Daarom volstaat het niet om bij door dieselmotoren aangedreven voertuigen pas op de brug een afzuigslang op de uitlaat aan te sluiten, zoals men gebruikelijk doet. Ook tijdens het met draaiende dieselmotor naar binnen en naar buiten rijden, moet een tijdelijke opzetfilter worden geplaatst op die dieselvoertuigen die niet beschikken over een inbouw- of retroroefilter. Deze maatregel is onderdeel van de arbocatalogus in de garagebranche die met ingang van januari 2009 in werking is getreden. Het effect hiervan was gedurende het jaar duidelijk te merken: in de eerste vier maanden van het jaar ontbraken opzetfilters in ruim de helft van de geïnspecteerde bedrijven. In het laatste tertaal, dus nadat er voldoende tijd was gepasseerd om de kennis over deze arbocatalogus te verspreiden, was dit aandeel gezakt naar een kwart van de geïnspecteerde bedrijven. De overtredingen op het gebied van DME en roetfilters besloegen in totaal ongeveer driekwart van de overtredingen met gevaarlijke stoffen. Het overige kwart van de overtredingen bij het hanteren van gevaarlijke stoffen had te maken met vooral opslag en etikettering van chemische producten en voorlichting aan werknemers over de gevaren ervan.

2.2.4 Veilige werkomgeving

De meest frequente overtreding op het gebied van een veilige werkomgeving was het ontbreken van een leuning of hekwerk op trappen of langs randen van open verdiepingen die bijvoorbeeld als opslagplaats fungeerden. Dit was in ongeveer 40% van de werkomgeving-overtredingen het geval. In 12% was het zodanig rommelig op de werkplaats dat een onveilige situatie ontstond. In overige gevallen was de elektrische installatie ondeugdelijk of waren de vluchtwegen niet in orde of niet goed aangegeven.

2.2.5 Risico-inventarisatie en -evaluatie en plan van aanpak

Weliswaar beschikt ongeveer 85% van alle bedrijven over een RI&E, echter in een groot aantal gevallen is deze onvolledig of verouderd. Er zijn tijdens het project in totaal 303 overtredingen geconstateerd die te maken hadden met de RI&E of het plan van aanpak. In 181 keer was er sprake van een onvolledige of verouderde RI&E. In de overige gevallen ontbrak de RI&E óf het plan van aanpak volledig, of werden er in het plan van aanpak geen termijnen genoemd waarop maatregelen en verbeteringen zouden worden doorgevoerd.

2.2.6 Overige overtredingen

Opvallend was het geringe aantal overtredingen op het terrein van fysieke belasting. Dit onderwerp is ook onderdeel van de arbocatalogus voor garagebedrijven die vanaf januari 2009 van kracht was. Het was slechts in uitzonderlijke situaties (5x) dat een AI-inspecteur constateerde dat er mogelijkheden onbenut bleven om de werknemers te beschermen tegen fysiek te zwaar werk, óf dat de gevaren van het fysiek zware werk niet was beoordeeld (5x).

Er is 43 keer geconstateerd dat er geen goede persoonlijke beschermingsmiddelen aanwezig waren of werden gebruikt. De overige overtredingen lagen op het gebied van bedrijfshulpverlening, waarschuwingssignalering of onvoldoende verlichting op de werkplek.

2.2.7 Vergelijking met inspectieresultaten in het verleden

In 2004, 2006 en 2007 heeft de Arbeidsinspectie geïnspecteerd in garagebedrijven (voornamelijk voor personen- en kleine bedrijfswagens) en in 2005/2006 in truckgaragebedrijven. Het percentage bedrijven waar destijds één of meer overtredingen zijn geconstateerd was achtereenvolgens 42%, 46%, 42% en 63%. In het huidige project was het percentage overtredders hoger, namelijk respectievelijk 73% en 86% van de garagebedrijven voor personenwagens en trucks.

Het was in 2009 voor de eerste keer dat blootstelling aan dieselmotoremissie en het gebruik van tijdelijke roetfilters onderwerp van inspectie was. Dit heeft er zeker toe bijgedragen dat het percentage overtredende garagebedrijven zo sterk is gestegen, maar dit is niet de enige verklaring. Als de overtredingen op het gebied van DME buiten beschouwing blijven, daalt het percentage personenwagens en truckgaragebedrijven met overtredingen naar respectievelijk 61% en 83%. Dit is nog steeds veel hoger dan in de vorige projecten.

2.2.8 Herhaald in de fout

In het project zijn in totaal 164 garagebedrijven geïnspecteerd die ook in één van de inspectieprojecten uit 2004 tot en met 2007 zijn geïnspecteerd. Vergelijking van de eerdere inspectieresultaten met die in 2009 laten het volgende zien:

De inspectieresultaten uit dit project kunnen niet zomaar met de resultaten van 2004-2007 worden vergeleken. In 2009 was blootstelling aan dieselmotoremissie een nieuw inspectie-onderwerp. Met het hoge aantal overtredingen op dit onderwerp ontstaat een vertekend beeld over het leereffect van inspecties. Wanneer de inspectieresultaten van 2004-2007 worden vergeleken met de resultaten van 2009 met uitsluiting van de overtredingen op DME stijgt het aantal bedrijven zonder overtreding in 2009 van 46 (28%) naar 77 (47%).

Van de 129 bedrijven die in één van de eerdere projecten wél in overtreding waren, waren in 2009 34 bedrijven (26%) in orde. Als de DME-overtredingen buiten beschouwing blijven stijgt dit aantal tot 53 (41%).

In 18% van deze 129 bedrijven waar in de periode 2004-2007 een overtreding is geconstateerd, was in 2009 sprake van een zelfde of een vergelijkbare overtreding. Meer dan de helft van die terugkerende overtredingen had te maken met het keuren van machines, zoals hefbruggen. Ook was een aantal bedrijven opnieuw in de fout met onveilige machines: bewegende delen van machines waren niet afgeschermd, of de machines waren niet goed verankerd aan de muur of de vloer.

In 2009 was het percentage overtredende garagebedrijven in dezelfde orde van grootte als in eerdere projecten (72% versus 79%), het gemiddelde aantal overtredingen per overtredend bedrijf was lager, namelijk 1,9 versus 2,7.

Tabel 5: Resultaten van een tweede inspectie binnen enkele jaren

Resultaat van 164 opnieuw geïnspecteerde bedrijven	Projecten 2004-2007		Project 2009 incl. DME		Project 2009 excl. DME	
Aantal garagebedrijven zonder overtreding	35	21%	46	28%	77	47%
Aantal bedrijven in overtreding	129	79%	118	72%	87	53%
Aantal overtredingen	344		225		159	
Gemiddeld aantal overtredingen per bedrijf	2,7		1,9		1,8	
Aantal bedrijven met dezelfde of vergelijkbare overtreding	-	-	23	18% ¹	23	18% ¹

1: Percentage bedrijven ten opzichte van de 129 bedrijven die in een eerder project in overtreding waren

3 Conclusies en aanbevelingen

3.1 Algemene conclusies

De meeste garagebedrijven voeren een arbeidsomstandighedenbeleid; er is een RI&E (hoewel vaak verouderd) en plan van aanpak aanwezig, er is een preventiemedewerker aangesteld en er wordt netjes gewerkt. Het helpt als bedrijven zijn aangesloten bij een brancheorganisatie, vooral in het geval van garagebedrijven voor personenwagens en trucks, of van dealers van merkwagens, hoewel de verschillen niet erg groot zijn.

Werknemers in garagebedrijven maken goed gebruik van de hulpmiddelen die ontwikkeld zijn om het fysiek zware werk in het garagebedrijf te verlichten; er zijn weinig situaties aangetroffen waar bijvoorbeeld onnodig zwaar werd getild.

Er is in garagebedrijven de laatste jaren grote vooruitgang geboekt op het gebruik van allerlei tilhulpmiddelen. Zo is in het begin van de arboconventionsperiode een tilliftje geïntroduceerd als hulp bij het installeren van een versnellingsbak. Dit liftje is op dit moment vrijwel overal standaard in gebruik. Ook is het steeds meer gemeengoed om een type radio op verzoek al in te laten bouwen bij de fabriek. Voorheen moesten monteurs zich (letterlijk) in allerlei bochten wringen om de bij aankoop uitgezochte radio achteraf te installeren.

Het arbobeleid van de meeste garages, met een RI&E, plan van aanpak en het aanwijzen van een preventiemedewerker, heeft er helaas niet toe geleid dat er veiliger wordt gewerkt; het percentage bedrijven waar in dit project een of meer overtredingen zijn geconstateerd is veel hoger dan in eerdere projecten. Bijvoorbeeld op het onderwerp (machine)veiligheid schieten bedrijven meer dan in het verleden tekort. Een mogelijke oorzaak is de economische crisis: verminderde omzet in een bedrijf kan betekenen minder aandacht voor onderhoud van machines.

Wat zorgen baart is dat tijdens het inspectieproject in bijna 3% van de bedrijven onveilige situaties zijn aangetroffen en het werk (preventief) is stilgelegd. Er wordt in garagebedrijven met veel verschillende machines gewerkt en blijkbaar wordt het gevaar van het werken met onafgeschermd boren, frezen en andere bewegende onderdelen van machines, niet onderkend.

De meest voorkomende overtreding heeft te maken met het tijdig keuren van hefbruggen. Sinds 1 januari 2010 eist de Rijksdienst voor het wegverkeer (RDW) van garagebedrijven die APK-keuringen doen, dat er tenminste één gekeurde hefbrug aanwezig is in het bedrijf. Deze maatregel is bekend gemaakt gedurende de looptijd van het project, namelijk in september 2009. De keuringseis van de RDW kwam te laat om in dit project nog effect te hebben op het aantal ongekeurde bruggen. In de toekomst zou zo'n effect echter wel kunnen bestaan.

In de loop van het jaar wisten steeds meer bedrijven dat er bij het naar buiten en binnen rijden tijdelijke roetfilters op de uitlaat van (oudere) met diesel aangedreven wagens geplaatst moesten worden. De publiciteit rond de arbocatalogus én de start van het inspectieproject hebben eraan bijgedragen dat steeds minder vaak werd geconstateerd dat zo'n filter ontbrak. Wat tijdens het inspectieproject moeilijk te constateren was, is of de opzetfilters ook daadwerkelijk worden gebruikt.

Hoewel het aantal geïnspecteerde werkplaatsen voor openbaar-vervoerbussen te klein was om een echte vergelijking te kunnen maken, lijken de arbeidsomstandigheden in deze bedrijven beter op orde dan in de werkplaatsen voor besloten-vervoerbussen.

Er is in de garagebranche op de middellange termijn een bescheiden positief effect te constateren van het uitvoeren van een inspectieproject: Een klein deel van de garagebedrijven is hardleers en blijkt binnen een paar jaar dezelfde of vergelijkbare overtredingen te maken. Bijna de helft van de bedrijven die voor de tweede keer in een tijdsbestek van een aantal jaar is geïnspecteerd, lijkt echter geleerd te hebben van eerder optreden van de Arbeidsinspectie en had alle eerder geïnspecteerde onderwerpen (dus met uitsluiting van DME) in orde. Dit is een beter resultaat dan gemiddeld.

Het lidmaatschap van een brancheorganisatie is geen garantie dat een bedrijf de arbeidsomstandigheden beter voor elkaar heeft. Wel maken leden meer gebruik van de

instrumenten die brancheorganisaties beschikbaar stellen. Ook de invloed van de dealer, die immers strenge eisen stelt aan werkplaats en werkprocedures, leidt niet tot minder bedrijven met overtredingen.

3.2 Beleidsaanbevelingen voor de branche

De brancheorganisatie investeert al jaren in het ontwikkelen van arbobeleidsinstrumenten en voorlichting voor garagebedrijven. Voorlichtingsfilms, aandacht voor arbeidsomstandigheden in vakbladen en op een speciale website hebben er niet toe geleid dat men veiliger is gaan werken in het gemiddelde garagebedrijf. Het feit dat er in bijna 3% van de bedrijven zodanig gevaarlijke situaties zijn aangetroffen dat het werk (preventief) is stilgelegd, spreekt boekdelen. Ook het percentage garagebedrijven dat niet (aantoonbaar) de arbeidsmiddelen zoals hefbruggen onderhoudt of laat keuren is onverantwoord hoog. De brancheorganisatie kan de nieuwe keuringseis van de RDW, bedoeld voor het beschermen van het eigen RDW-personeel, gebruiken bij het stimuleren van leden om ook voor de éígen monteurs de veiligheid van deze arbeidsmiddelen te verbeteren.

Er zijn de laatste jaren in de garagebranche successen geboekt bij het verbeteren van de arbeidsomstandigheden, bijvoorbeeld voor wat betreft het terugdringen van de fysieke overbelasting. Het kan voor de sociale partners in de branche nuttig zijn te onderzoeken waarom het niet lukt om ook op andere terreinen, met name veiligheid, meer bedrijven in beweging te krijgen, ondanks alle inspanningen die de branchevereniging zich samen met de vakbonden hebben getroost.

De verdere uitbouw van de arbocatalogus op alle in garagebedrijven spelende arbeidsrisico's geeft de sociale partners extra gelegenheid om het veilig en gezond werken op de agenda van bedrijven te krijgen. Hoewel de aanschaf van tijdelijke roetfilters een grote vlucht heeft genomen, is het zaak bedrijven te stimuleren deze ook daadwerkelijk te gebruiken.

Colofon

Projectleider

Wies Hontelez

Projectsecretaris

Annet Geurts

Specialisten

Jan Spiljard - machineveiligheid

Chantal van Hengstum - gevaarlijke stoffen

Bert Moss - fysieke belasting